

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ג אב תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין עו
דף היומי בהלכה: מסימן קנ"ד אמצע סעיף ג' 'ודוקא' עד אמצע סעיף ו' 'ופרוכת'.
מוסר: אהבת חסד - פרק ט' עד אות ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבושה "יש מתבייש אם ימנע" שער האהבה "ויאהב רעיו"

**"כשהיה אומר 'ברוך שמייה דמרא עלמא' בפתיחת
ההיכל, היה מתרגש מאוד כשהגיע למילים אלו
'אנא עבדא דקודשא בריך הוא', במיוחד בשבתות,
וביתר שאת בפתיחת ההיכל ביום הכיפורים,
אז הוא ממש היה נמס מרוב התרגשות"**

הרה"ג רבי יעקב ישועה נכדו של מרן הגאון חכם שלום הכהן זצ"ל,
נשיא מועצת חכמי התורה, בשיחה מרתקת על דמותו המופלאה של הסבא הגדול

מרן זצ"ל שוקע בתוך השיחה ומאריך עד כשעה ורבע ולעיתים אפילו שעה וחצי.

"מעבר לאותה שיחה קבועה, הוא לא היה אומר שיחות מוסר ככלל", מספר הנכד רבי יעקב ישועה, "וזאת, כי הוא רצה שלשיחה הזאת יהיה מקום של כבוד ושתהיה לה השפעה, לכן הוא היה נוצר את אשר על לבו במשך החודש כולו ורק פעם בחודש היה מדבר עם תלמידיו על ענייני מוסר והתעלות בעבודת ה'..."

בהתאם לכך, השתדל הרב ישועה לשבות בבית הסבא הגדול פעם בחודש, בשבת מברכין. בנוסף היה מגיע עם רעייתו כדי לבקר בבית הסבא והסבתא גם באמצע השבוע, ובכל פעם היה נכנס עם הסב בשיחה על החידושים שחידש או הנושאים שבהם עסק באותה עת, כשבין השיטים הוא היה לומד ממנו רבות.

"אני זוכר שבתקופה הראשונה שהגענו, שמתי לב שהוא לומד ספרי מוסר ביום שישי אחר הצהריים, 'מסילת ישרים', 'ראשית חכמה', 'חכמת מצפון', 'חובות הלבבות' ועוד. לתומי חשבתי שהוא פשוט מכין את השיחה שהוא עומד למסור בפני התלמידים בישיבה, אבל הצצתי לראות באילו נושאים הוא עוסק בספרי המוסר, גיליתי פעם אחר פעם שהוא בכלל לא דיבר על הנושאים הללו בשיחת המוסר.

"זה היה נראה לי מאוד מוזר. הרב מכין שיחת מוסר, ובסוף

לרגל מלאת כשנה עם הסתלקותו של נשיא מועצת חכמי התורה, ראש ישיבת פורת יוסף והמאור הגדול שהאיר את גולת המזרח כולה, מרן הגאון רבי שלום הכהן זצ"ל, אנו מפרסמים ב'לקראת שבת' שיו"ל בימים הקרובים, שיחה מרתקת שקיימנו עם נכדו הרה"ג ר' יעקב ישועה, שזכה לבוא בצל קורתו של חכם שלום כהן בארבע השנים האחרונות לחייו, לאחר שנשא לאשה את נכדתו של מרן, בת לבנו יבלחט"א הגאון רבי שמעון כהן שליט"א.

אנו מביאים כאן קטעים נבחרים מהשיחה "אבי מורי שליט"א למד בנעוריו בישיבת 'פורת יוסף', ולכן גדלנו במידה רבה על דמותו של ראש הישיבה חכם שלום כהן זצ"ל", מספר הרב ישועה, "אבל אנחנו, הילדים למדנו בפוניבז', ודבקנו ברבותיה. כשזכיתי להתחתן עם נכדתו של חכם שלום זצ"ל, הפכתי במהירות לבן בית אצלו, וגיליתי עולם מופלא ומיוחד במינו: זכיתי לקרבה מיוחדת מאוד אצל אחד מגדולי הדור ומנהיגיו, ועבורי היו אלו שנים של גן עדן אמיתי".

דרכו של חכם שלום היתה למסור שיעורים באופן יומיומי, שבעה ימים בשבוע, כולל בימי שישי ובשבתות. אבל שיחת מוסר הוא היה מוסר רק פעם אחת בחודש, בליל שבת מברכין, בין קבלת שבת לתפילת ערבית.

השיחה היתה אמורה להימשך כשעה, אבל פעמים רבות היה

ברוך הוא, במיוחד בשבתות, וביתר שאת בפתחת ההיכל ביום הכיפורים, אז הוא ממש היה נמס מרוב התרגשות באמירת המילים הנשגבות הללו.

"כי זאת היתה המהות של כל חייו, עבד ה', מבחינתו להיות עבד ה' זה היה העיקר, וכל נע סביב זה.

"אבל הוא היה מדבר רבות על כך שעבודת ה' צריכה להיות מאהבה, לא רק מיראה. "לא פעם היה פותח בדרשותיו סידור, ומתחיל להסביר את המילים שבברכה הראשונה של תפילת 'שמונה עשרה'. הוא היה מסביר מה זה הק-ל, מה זה הגדול, הגיבור, הנורא... כשהיה מגיע לגומל חסדים טובים, היה מסביר שהמילה 'גומל' הוא גומלין, שהקב"ה מרגיש שהוא כביכול חייב לגמול לנו חסדים טובים, הוא כביכול חייב לנו...

"יותר מזה הוא לא היה מסוגל להמשיך, בשלב זה הוא היה מתרגש כל כך והיה אומר כשדמעות בעיניו: "איך, איך אפשר שלא לאהוב את הקב"ה? איך אפשר שלא לעבוד אותו מתוך אהבה עצומה, מלך מלכי המלכים, שכל העולם הוא הדום רגליו, כאין וכאפס לעומתו, ובכל זאת הוא רואה את עצמו שהוא כביכול חייב לנו, קרוצי חומר, בשר וגם, רימה ותולעה". הוא היה כל כך מתרגש עד שהתקשה מאוד להמשיך את דבריו.

"והנה עוברת לה שנה שלימה מאז חסרנו כל אלה, בשבת פרשת ראה, כ"ה באב יחול יום ה'ארצייט' הראשון, ואין לנו שיעור רק התורה הזאת שלימד אותנו, להידבק בדרכיו וללמוד ממידותיו המופלאות, ומה כאן היה עומד ומשמש ומלמד זכות ומעורר רחמים על עם ישראל, אף שם עומד ומשמש בכהונה ומעורר עלינו רחמי שמים, שנזכה בסייעתא דשמיא בקרוב לגאולה השלמה".

הוא אומר דברים אחרים לחלוטין, ולא פעם אחת או שתיים, אלא באופן קבוע. שאלתי את מורי חמי שליט"א מה הפשט בהתנהגות הזאת, והוא הסביר לי.

"דרכו של סבא באופן קבוע לומר למגידי השיעורים ואנשי החינוך שמדברים עמו ומבקשים הדרכה, הוא תמיד אומר להם: לפני שאתם מוסרים שיחה, לפני שאתם מנסים להשפיע על התלמידים שלכם לטובה, תלמדו ספרי מוסר, תמלאו את עצמכם במטענים של יראת שמים, כי מי שיש לו יראת שמים דבריו נשמעים. אם אתם רוצים שהתלמידים ישמעו בקולכם, תלמדו מוסר לפני שאתם מדברים אליהם!".

"ברוב ענוותנותו סבא היה מרגיש את עצמו כמי שאין בו מספיק יראת שמים חלילה וחס, ולכן לפני שמסר שיחה הוא היה לומד מוסר שעה ארוכה, כדי שיהיו דבריו נשמעים...

"בתקופה אחרת, כך שמעתי מבני המשפחה, סבא התארח פעם בשבת באיזה מלון בטבריה, שם היה כינוס שהוא היה צריך לקחת בו חלק. החדר שבו ישן היה בקומה השמינית, והוא היה צריך לעלות שמונה קומות. אמרו לו שיש מעלית שבת ואפשר לנסוע בה בלי שום פקפוק... אבל סבא ענה בפשטות: "אנחנו משפחה של מחמירים", ובכך חתם את הדין עוד לפני שהתחיל... "הוא היה מחבב מאוד את השיר המוכר 'אנא עבדא דקודשא בריך הוא', כי המילים הללו מבטאות את התחושה שליוותה אותו בלי הפסקה. היתה לו רק טענה אחת על השיר הזה: "למה מדגישים שוב ושוב "אנא אנא עבדא", היו צריכים לומר "אנא עבדא עבדא", הדגש צריך להיות על 'עבדא' זה העיקר...".

"גם כשהיה אומר 'ברוך שמייה דמרא עלמא' בפתחת ההיכל, היה מתרגש מאוד כשהגיע למילים אלו 'אנא עבדא דקודשא

לכבוד הסיום ערכת מסיבה ונכדי לכבוד ולהוקיר את המעמד רכשתי והבאתי עוגות ופטיפורים מיוחדים ויקרים והיתה שמחה גדולה...

הר"ר דוד לובין שליט"א אשר מזה 17 שנים אחראי על המבחנים של "דרשו" בעיר ביתר עילית, מספר על הסיפוק, ועל ההתמודדות שעוברים עליו ועל הנבחים

ביקשנו ממנו שישתף בחוויות ובפעולות שעשה לאורך השנים ונענינו במאור פנים מיוחד.

"יש לי הרבה סיפוק, גם מהעשייה, אבל בעיקר מהתוצאות הכבירות. זאת הרגשה מדהימה לראות אנשים שהגיעו להיבחן כשהיו עוד בחורים וכיום הם כבר אבות לילדים שעושים בר מצוות ויש מהם שכבר מחתנים ילדים ועדיין ממשיכים ללמוד ולעשות את המבחנים מדי חודש בחודשו!

קורה הרבה שאנשים מתייאשים במהלך השנים. לחלקם זה

מאת: אלעזר גולדברג

מדי חודש, צועדים רבבות בחורים ואברכים המשתתפים בתוכניות "דרשו" השונות אל היכלי התורה והתפילה ומשיבים על מבחנים שונים. כך זה מתנהל למעלה מ-20 שנה, ללא הפוגות וללא דילוגים. אחת מהערים בה כמות ואיכות הנבחנים גדולה במיוחד היא עיר התורה והחסידות ביתר עלית. בראשות הפעילות המבורכת עומד הר"ר דוד לובין שליט"א אשר עושה לילות כימים למען הצלחת המפעל הגדול, החזקתו והרחבתו.

היה נראה לי בתחילה חסר סיכוי. אדם שבקושי יודע עברית, מה כבר אפשר לצפות ממנו? אך למרות זאת הסכמתי ובזמן המבחן ישבתי איתו והסברתי לו את השאלות בצורה שיבין את המשמעות שלהן. בשלב מסוים היה נראה שהוא מתחיל להתיימש, אבל עם הזמן מצב הרוח שלו הלך והשתפר, יחד עם הידע שלו בשפה שהשתפר אף הוא. כך הוא הפך להיות אחד הנבחנים הקבועים בדרשו במשך שנים רבות!

ישנם מצבים מורכבים שדורשים התייחסות מיוחדת, כמו נשים שילדות והבעל נמצא איתם בבית חולים. כשאני שומע על מצב כזה, אני נותן לאותו נבחן אישור לדחות מעט את המבחן, למוצאי שבת וכדו'. היה פעם מקרה של אדם שהיה מאושפז בבית חולים ולא היה יכול לבוא לבית הכנסת בו היה מורגל לעשות את המבחנים, ביקשתי אישור מיוחד מהנהלה שיוכל להשיב על המבחן באמצע השבוע שלאחר מכן.

ככלל, חשוב לי מאוד גם המעטפת הכללית - לדאוג שהמזגן דולק ועובד היטב, שיהיה כיבוד - קפה ועוגות, לוודא שאין בלאגן על השולחנות בהם עושים את המבחנים וכן לבדוק שהמבחנים מוכנים לחלוקה כבר ביום שלפני המבחן. בקיצור - לתת לאנשים הרגשה שמכבדים אותם ומעריכים את ההשקעה הגדולה שלהם. כל הנבחנים יודעים ש"דרשו" מחכה רק להם וכל אחד הוא בן יחיד, כך נכנס בהם הביטחון והרצון להשקיע ועם ההשקעה באה גם ההצלחה!

קורה דוקא בחודשים הראשונים, בגלל שהם לא רגילים כל כך להשיב על מבחן אמיתי... בישיבות רבות לא עורכים מבחנים והמציאות הזאת של ישיבה מול מבחן ראשון לאחר שנים של לימוד ללא מבחן עלולה לייאש. אבל אני לא נותן להם ליפול, אני מעודד ומחזק ואפילו מתקשר למי שלא מגיע ומשכנע אותו שיבוא לנסות שוב.

אברכים שבאים להבחן לראשונה, לפעמים נרגשים מאוד מהסיטואציה וסובלים מחרדה שגורמת לבלימה בכוח הרצון לגשת לעשות את המבחן. היה מקרה שהתרחש לאחר סיום המבחנים על מחזור שלם של הש"ס. לכבוד הסיום ערכתי מסיבה ובכדי לכבד ולהוקיר את המעמד רכשתי והבאתי עוגות ופטיפורים מיוחדים ויקרים והיתה שמחה גדולה... לאחר מכן הסתבר שאחד האברכים שנבחן באופן קבוע היה נתקף בחרדה בכל פעם שניגש לעשות את המבחן וכבר חשב בדעתו לא לעשות את המבחן המסכם של כל הש"ס, אולם לאחר הסיום המכובד שהכנו והתחושה הנעימה שליוותה את הענין, הוא הרגיש יותר ביטחון והיה לו האומץ לגשת למבחן ואכן הוא עבר אותו בהצלחה מרובה!

מקרה מעניין היה לי עם יהודי עולה מאיראן, תלמיד חכם גדול, שהגיע לארץ בצורה פרימטיבית על חמורים, בלי תנאים גשמיים מינימליים, ללא שום מושג וידע בשפה העברית. כך, עם קשיי קליטה גדולים, התחיל להשתקע בארץ. באחד הימים הוא פנה אלי וביקש להתחיל להבחן בתוכנית "קנין ש"ס"... זה

שמעתי שיש היום מספר יהודים שמכירים היטב את התחום של ההנדסה הגנטית של הצומח, והם פועלים לפתח זן חדש של אבטיח שיהיה טעים, עסיסי, כך שבשנים הקרובות נזכה לאכול 'אבטיח למהדרין'

מגיד המישרים הג'ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א על האבטיח המפתיע, ועל הדין אם ללבוש 'פראק'

הוא כותב שגם הסוברים שאסור להרכיב ירק בירק, מסכימים שמותר לאכול ירקות שצמחו מהכלאה כזאת.

הבעיה היא שבזמנינו הפך הנושא לתעשייה לשם הפקת רווחים ממכירות, ויש החוששים לכך שאם אנחנו נקנה ירקות שהוכלאו זה בזה, אנחנו בעצם מסייעים בידי עוברי עבירה ומעודדים אותם להמשיך ולהכליא ירקות, כדי להגביר את הביקוש להם בשוק.

ושמעתי שיש היום מספר יהודים שמכירים היטב את התחום של ההנדסה הגנטית של הצומח, והם פועלים לפתח זן חדש של אבטיח שיהיה טעים, עסיסי, בעל מרקם נוח לאכילה וגם מבוסס על טהרת האבטיח בלי שום הכלאה, כך שבשנים הקרובות נזכה לאכול 'אבטיח למהדרין'.

מעשה ידוע ונפוץ היה בבני ברק, ביהודי יקר וחשוב, תלמיד

מה יותר מרענן מאבטיח קר בקיץ הלוהט? אבל לא הרבה יודעים שאכילת אבטיח הפכה להיות נושא מורכב מבחינה הלכתית.

ולמה באמת? המבוגרים מביננו בוודאי זוכרים שעד לפני עשרים או שלושים שנה, לאבטיח היה מרקם שונה. הוא היה יותר ספוגי ויותר מימי, וכמובן גם היו לו המון גרעינים שחורים שהקשו מעט על האכילה.

אז מה קרה לאבטיח, כיצד הוא השתנה? ובכן את הגרעינים השחורים הורידו על ידי הנדסה גנטית, ואת המרקם של האבטיח שינו על ידי הכלאה שעשו לו עם דלעת וכן עם מלפפון...

שאלה: האם יש חשש הלכתי באכילת אבטיח שמקורו בכלאיים?

תשובה: ב'הליכות ארץ' כותב הגר"י אפרתי שליט"א, שיש מחלוקת גדולה בפוסקים אם מותר להרכיב ירק בירק, ולדינא

חכם ירא ושלם רבי בערל זאקס, שכל פעם שהיה מוכר האבטיחים עובר מתחת לביתו על עגלת האבטיחים שהיתה רתומה לסוס, הוא היה ממחר לרדת מהבית ולקנות אבטיח אחד, לא כדי לאוכלו, אלא היה מבקש מבעל האבטיחים רשות, ומעשר את כל האבטיחים שבעגלה כדת וכדין. זאת, כדי שהלקוחות הבאים לא יכשלו חלילה באכילת טבל או דמאי, ועליו אמר הכתוב "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד".

ללבוש פראק או לא?

שאלה: מעשה היה ביהודי בר אוריין שהתמנה לכהן כרב שכונה. כשהגיע לבית הכנסת בחליפה רגילה, באו אליו בני קהילתו החדשים ואמרו לו שאין זה יאה שהרב אינו לובש פראק כמנהג הרבנים. "לשם כך יקנו 'חלוקא דרבנן', כדי שיהיה הרב הדור בלבשו ואנחנו וטפינו נראה שהוא מורם מעם, חלק בסיסי בכבוד התורה", הם טענו.

לעומתם טען הרב שהיו לא מעט גדולי ישראל שלא נהגו ללבוש 'חלוקא דרבנן', כמו מרנא החפץ חיים, מרן החזון איש, רבי נחומק'ה מהורודנא, הגאון רבי משה סולובייצ'יק, מרן

הסטייפלער ועוד גדולי תורה אחרים.

באו הצדדים לפני מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין זצ"ל והציגו את טענותיהם. מרן הגר"ג לא ביטל את השאלה, ובענוותנותו הפנה את השואלים למרן הגראי"ל ולא הסתפק בהמלצה גרידא, אלא גם הרים טלפון להרב דוד שפירא, נכד מרן זצ"ל, וביקש ממנו שיקבע להם תור בהקדם אצל הגראי"ל שיוכלו לבוא ולהציג את שאלתם.

הם אכן הגיעו לרבינו הגראי"ל ושאלו אותו, הצדק עם מי?

נענה הרב שטיינמן ואמר להם שהדבר תלוי בצורה הסתכלות: מי שלובש את הבגד בדרך של גאווה וכבוד, כמובן שמוטב יהיה שלא ילבוש כלל אמר. אבל הדרך הנכונה היא להסתכל על זה כבגדי עבודה. רופא לובש חלוק לבן, מנתח לובש בגדים ירוקים, חשמלאי לובש סרבל כחול, עורך דין לובש חליפה מעונבת, שופט לובש גלימה, ולהבדיל אלף אלפי הבדלות, רב קהילה לובש פראק!

"כשלושבים את הפראק כ'בגדי עבודה', אין שום חשש של יוהרא", אמר מרן זצ"ל.

(קטעים מתוך מדור נרחב בגליון 'לקראת שבת' עקב)

**כשהגיעו להיבחנו, הם היו נרגשים מאוד.
רבי יעקב הבחין בכך, ופנה אליהם בלשון
מרגיעה: בטוחני שאם אתם הייתם הבוחנים
ואני הייתי הנבחנו, הייתי יודע פחות מכם**

על מידותיו האציליות של הגאון הגדול רבי יעקב עדס זצוק"ל

בפעם השניה, יכול היה להנות, אבל לשמוע את הדברים פעמים כה רבות, זה כבר היה מעיק. אנחנו כבר ידענו בע"פ את סדר האירועים, ולעיתים אף חייכנו, אבל אבא זצ"ל האזין לאיש והטה לו אוזן קשבת, ותמיד באותו מאור פנים. הוא אפילו חיך במקום שהדבר מחייב כאילו הוא שומע את הדברים בפעם הראשונה. אבא זצ"ל ידע שאותו אדם זקוק לזה.

"תמיד שאלנו את עצמנו" הוסיף וסיפר ראש ישיבת קול יעקב שליט"א, "מנין לוקח אבא את תעצומות הנפש הללו להקשיב? זה היה תמוה ביותר, כי אבא היה מתמיד מטבעו, הוא חס על כל רגע מרגעיו אותם ניצל ללמוד התורה, וזמנו היה יקר ביותר. מהיכן שאב את הכח הזה?"

יש כאן נקודה עמוקה, שכדי להבין אותה, צריך קודם להבין מהי בעצם ענווה: ביטול העצמיות. אדם ענו מרגיש: אין לי רשות פרטית. רשותי הפרטית. רצונותי ומאוויי, בטלים כלפי רשות גבוה, הדבר היחיד שמענין אותי לעשותו זהו רצון ד', רצוני הפרטי בטל! אם אני חש כך, ממילא אם אני נקלע למצב שבו יושב מולי אדם כזה, הרי זהו רצונו יתברך שכך יקרה ושאיני אקשיב לו, ולכן

אחת מדמויות ההוד של עולם התורה הספרדי הוא הגאון רבי יעקב עדס זצוק"ל, שזה עתה מלאו ששים שנה לפטירתו. במשך שנים ארוכות שימש הגר"י עדס כדיין בבית הדין לצדו של מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל שסמך עליו והעריך אותו מאוד. רבי יעקב זכה להעמיד תלמידים הרבה בישיבת 'פורת יוסף', ורבים ממרביצי התורה בעולם התורה הספרדי, הם מתלמידיו.

בנו הצעיר של רבי יעקב - הגאון הגדול רבי יהודה שליט"א, הקים לזכרו ולעילוי נשמתו את הישיבה הגדולה 'קול יעקב'. באחת ההזדמנויות בהן סיפר על אביו הגדול, הוא אמר כך: "בעיני זכיתי לראות כיצד אתה עומד מול אדם ואינך יכול להשיג את גודל ענוותנותו. לבית אבא נכנסו אנשים רבים מרי לב, היו אלה אנשים שבורים רצוצים שנזקקו לכתף תומכת ובעיקר לאוזן קשבת. בין הבאים היה אדם מבוגר שמאוד נהנה לספר את קורות חייו. הוא נהג לספר באריכות, ולרדת לפרטי פרטים על כל הקורות אותם מיום עמדו על דעתו ועד ימי זקנותו. היתה לו סדרה קבועה של סיפורים שנמשכו בין שעה לשעתיים(!)".

"אמנם מי ששמע את הדברים בפעם הראשונה, ואולי גם

פחות מכם, אבל המציאות היא שאני הבוחן ועלי לוודא את בקיאותכם, דעו לכם כי אני סמוך ובטוח שאתם אכן שולטים בחומר הנדרש'. הדברים פעלו את פעולתם. המילים הרכות, והצורה שבה נאמרו, השיבו להם את רוחם ונפשם, והם עמדו בכור הבחינה בהצלחה!

פעם הגיע לביתו תלמיד משיבת פוניבז' כדי להבחן ולהתעטר בסמיכת הרבנים 'יורה יורה'. הבחור היה במתח, ורבי יעקב חש בדבר. הוא החל להתעניין באיזו שעה עזב הבחור את הישיבה בדרכו לירושלים. השעה שבה נקב הבחור הבהירה, שהבחור לא אכל באותו יום ארוחת צהרים. "כיצד תיבחן ואתה רעב?" אמר רבי יעקב לבחור המופתע. במו ידיו הכין לבחור ארוחת צהרים, חביתה וסלט. הציע לו לאכול, ופנה לחדר אחר בבית. הבחור נבוך, אך תחושת הרעב הכריעה אותו. כשסיים לאכול אמר לו רבי יעקב: בחדר הסמוך מוכנה עבורך מטה, אני מבקש ממך שתלך לנוח ורק אח"כ אבחן אותך, וכך היה.

(מתוך מוסף שבת קודש | יתד נאמן כ"ה בתמוז תשפ"ג)

'בטל רצונך מפני רצונו'. אבל אדם שלא זכה לענווה מופלגת, יש לו רצון אישי. וכשיש רצון אישי, זה באמת קשה להקשיב לאדם כזה. רק כאשר מידת הענווה היא שמפעילה את האדם, רק כאשר ביטול העצמיות מנחה את אורחותיו, רק כאשר הדבר היחיד שמכוון את מעשיו זהו מהו רצונו יתברך, אז ניתן לראות את התמונה המופלאה הזו כפי שהיינו עדים לה"

יחסו של רבי יעקב לזולת לא היה רק מסביר פנים; הוא ירד לנבכי נפשו של הזולת, וחש את צרכיו של השני. בתקופה מסוימת הוא היה חבר בועדת הבחינות לדיינים. כמה דיינים סיפרו לנו, כל אחד בנפרד, את העובדה המופלאה הבאה: כשהגיעו להיבחן, הם היו נרגשים מאוד. ההתרגשות הזו היתה עלולה להשכיח מהם את הדברים עליהם באו להיבחן. רבי יעקב הבחין בכך, ופנה אליהם בלשון מרגיעה ומנחמת: בטוחני שאם אתם הייתם הבוחנים ואני הייתי הנבחן, הייתי יודע

אילו היה האדם יושב במשך שעה שעתיים, רושם על הדף את כל התקופות והתהפוכות שעבר עם בנו, כמה תפילות התפללו עליו שילך בדרך ה', כמה דמעות הוזילו עליו... הניסים שראו על כל צעד ושעל

הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א על השמחה בעבודת ד' ועל הדור החדש שמסתכל על הדור הקודם כמיושן

ורושם על הדף את כל התקופות והתהפוכות שעבר עם בנו, כמה תפילות התפללו עליו שילך בדרך ה', כמה דמעות הוזילו עליו... כל שלב בחייו לא היה פשוט, כל מעבר בחייו לא היה פשוט... ההתלבטויות באיזו ישיבה להכניסו, עם מגיד שיעור זה הצליח, עם מגיד שיעור זה לא הצליח... הניסים שראו על כל צעד ושעל, והנה עכשיו זוכים להובילו אל החופה... אילו היה האדם עושה כן, היו מתאספים בלבו כל שירי ההודאה על כל הניסים שהוא עד להם מערש לידת בנו ועד עתה, והשמחה היתה גואה על גדותיה. אותו דבר כשמחים על סיום מסכתא... המסכתא הרי כלולה מהרבה סוגיות, קלות יותר וקשות יותר. ומעל זה, האדם הרי עבר מצבים שונים במהלך לימוד המסכתא. מסכתא שיש בה כל-כך הרבה דפים. כאן הוא עבר קושי כזה וכאן הוא עבר קושי אחר; כאן היה צריך להשלים כי היה עייף בערב; כאן הוא לא הבין והיה צריך לחזור על הקודם. מה גם שהיה עליו לחזור על דפי המסכתא שוב ושוב. כל-כך הרבה הרגשים... האדם מודה לה' על היגיעה, הוא מודה לו על כך שהיה צריך להלחם עם מזגו בימים הקשים. השמחה של מצוה היא פי כמה אמיתית ופנימית כשהאדם מבין מה קרה כאן. זו לא שמחה חיצונית. זו שמחה פנימית. וכשמדברים על חיצונית ופנימית, אין המדובר בשתי

ידוע שהאר"י הק' ז"ל אמר לתלמידו שזכה להגיע למדרגותיו על-ידי שמחה של מצוה. כשהאדם שמח עם המצוה שהוא עושה, הוא נותן לאור המצוה לחזור לעומק נשמתו. לכל מצוה יש אור מיוחד, אור שמאיר את הנשמה ומלווה אותה בעולם הזה ובעולם הבא, והאדם מחפש שהאור הזה יחדור אל החלקים העמוקים שבנשמתו וישנה אותו לגמרי. וכשהוא מקיים את המצוה בשמחה, הוא מוסיף לה כוחות שתוכל להיספג בו יותר ויותר. כל שכן כשלומדים תורה בשמחה, שיש לה לתורה זו כח להרים את האדם למעלה ראש. כשהאדם שמח בדרך כלל זה בנוי על מחשבות. הוא צריך לחשוב מפני מה הוא שמח, וכשהוא מבין מה גורם לו לשמוח ופותח אותו קצת, שמחתו הולכת וגוברת. הנה הכנסת הבן לחופה, היא בוודאי שמחה גדולה, ומה צריך לזה הסבר, ועם כל זה, אם אין האדם מתבונן, יש שמרוב טרדות החתונה, שמחתו חסרה. ואפילו מי שמסיר מלבו את כל טרדות החתונה, כנהוג היום אצל בעלי בתים חשובים ששוכרים אחראי שיסדר את כל עניני החתונה כדי שיוכלו לבוא אל החתונה מתוך רוגע ומנוחת הנפש, עדיין שמחתו חסרה אם אינו מתבונן. אילו היה האדם יושב במשך שעה שעתיים, ואף יותר (הרי 'בדרך כלל' האדם יודע כמה חדשים לפני שהוא מחתן את בנו),

הפיכת הרוחניות לעיקר ההתעניינות

מה מביא את האדם למקום הזה? ויותר חשוב מה יוכל להביא עוד אנשים למקום הזה? מה יכול להפוך את עיקר ההתעניינות של האדם, כך שהקדושה תעניין אותו יותר מכל. הן אם היינו יכולים למדוד את ההתעניינות במספרים, היינו אומרים שאצל הצעיר ההתעניינות ברוחניות עומדת על מספר שבין עשרים לשלושים, ואצל המבוגר היא עומדת על מספר שבין שבעים לשמונים, ואולי למעלה מזה. מדובר במין יהודי אחר, מהות אחרת.

אכן דבר זה קורה **כשהאדם חושב על הרוחניות שלו כשאינו יושב מול הגמרא. בתחילה הוא עושה זאת בכוח.** אותו מעניין לראות חדשות, אותו מעניין לבדוק את העליות והירידות של המניות. אבל הוא מחליט ללכת לאט. בהתחלה הוא מקבל על עצמו לא לבדוק שום דבר, אף גם למה שנוגע לתחום פרנסתו, עד שעתים אחרי התפילה. ובמשך אותן שעות, כל פעם שיש לו כמה רגעים פנויים, הוא מסתכל במשניות או בחומש רש"י פרשת השבוע.

ומי שמרגיש עדיין רחוק מזה, יתחיל עם חמש עשרה דקות, במהלכן לא יעניין אותו כלום. אבל חמש עשרה דקות ששייכות לעולם הזה. לא שיוסיף על סדר לימודו חמש עשרה דקות. זה עוד דבר טוב. נדבר על זה מחר. כעת מדברים על משהו אחר. קח את העולם הזה ותעמוד בו עם רגל אחת בחוץ. אם אתה מתקשר, בדרך משל, לאיזו חברה ומשמיעים לך צלילי רקע עד שיענו לך, אתה מוציא את המשניות או אומר פרשת המן. אתה מנצל את פסק הזמן הזה לרוחניות. תהפוך את עצמך ליהודי כזה.

למעלה בשמים מתחשבים במהות האדם. איזה מין בן אדם הוא. לא, מה הוא עשה, אלא מה הם דברים שהוא מורכב מהם. צורת חיים כזו מביאה לאדם מתיקות בתורה. היא גורמת לו לרוץ אחר הרגלו. חז"ל אומרים "יגעתי ומצאתי תאמין" (מגילה ו, ב). ההתחלה היא יגיעה, אבל אח"כ באה המתקנות.

דעו לכם שהרבה מאוד אנשים כבר עשו את המעבר הזה, וצריך להכיר בזה ולהעלותו על נס. רואים את האדם ואומרים עליו: "פעם היה מין אדם כזה... היום, כל ההבלים האלה כבר לא מעניינים אותו, אי אפשר לדבר אתו היום סתם. הוא עבר לצד השני. מעניין אותו רק קרבת אלוקים והבנות חדשות בתורה..." זה קורה לאנשים, והם מרגישים מתיקות נפלאה. ההתחלה מרה ממר, כי צריך לשנות הרגלים, אבל מעבודה זו נעשית תחיית המתים. (קטעים מתוך שיעור יום חמישי פרשת בלק תשפ"ג)

דרגות בלבד, אלא דרגות על גבי דרגות יש. אין גבול לדרגות השמחה שאפשר להגיע. האדם יכול לערוך את שמחת המצוה של סיום מסכתא קצת יותר חיצונית והוא יכול להגביה ולערוך אותה יותר פנימית. וההתבוננות, היא זו שקובעת כמה השמחה תהיה פנימית.

רואים ציבור של יהודים... כבר למדו, כבר התייגעו, כבר סיימו, וכבר שמחים... אפשר להוסיף על השמחה. איך? על-ידי התבוננות. שנדע, לקחנו את הגוף ולא הנחנו לו. נלחמנו, התיישבנו עם הגמרא עוד הפעם ועוד הפעם ולמדנו דף אחר דף. מדובר בשמחה נפלאה שכוללת הרבה שמחות, הרבה חלקים ופרקים. כפי שהמסכת יש לה הרבה פרקים, כך האדם יש לו את הפרקים האישיים שלו.

הדור החדש מסתכל על הדור הקודם כמיושן

לפעמים הדור החדש מסתכל על הדור הקודם כמיושן. הצעיר מסתכל על הזקן ואומר: "אני עובד, הוא עובד; אני מתפלל, הוא מתפלל. אנו נמצאים באותו קהילה וצועדים באותה דרך. מה ההבדל בינינו?". אכן דבר נסתר יש שאינו קשור להתנהגות החיצונית. רואים פעמים הרבה אצל יהודי כזה שמסתופף זה שלושים שנה בין כתלי בית המדרש, שהעיקר והטפל אצלו שונים. הוא אומר: אם תרצה להראות באצבע על החילוק בין איש הזקנה לבן השלושים, אולי לא תצליח, כי תראה את שניהם מתפללים באותו מנין, לשניהם יש שיעור או חברותא ושניהם הולכים לעבודתם. אבל כשתסתכל בהסתכלות חודרת ללבם, תראה חילוק גדול. הצעיר מתעניין (במקרים רבים) בשטויות והבלים, משקיע בהם את רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, ומתלהב בהם כפי שהשני מתלהב בפרשת המן ובחוק לישראל.

ובכן, יש שהצעיר מסתכל על הזקן ואומר: "בסדר, הוא מהדור הקודם. אין שום בעיה. איך אומרים? - אני מרשה לו... דיעותיהם אינן שוות... שינהל את החיים שלו ואני אנהל את החיים שלי..." דע לך שלא רק שיש חילוק ביניכם, אלא אתם שני מיני אנשים. והאמת שזה אחד מהדברים שיכולים לגרום סכסוך בין אב לבנו. האב מנסה להסביר לבנו כשהוא שואל אותו השאלה: למה אתה לא מונח ברוחניות? אף אני מנהל משפחה, אף אני הולך לעבודה, אבל מה מעסיק אותי? במה אני עסוק? כאן אני עסוק בתפילה, כאן אני עסוק במעשה צדקה, כאן במשניות...

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

גיטין דף עו

כיצד נוצר הקשר בין הגאון רבי בן ציון אבא שאול לילד שהתגורר ברחוב הסמוך אליו?

כל עכבה

של תורה וגדולה לשמחת הוריתם!". "אמן", ענה נרגש. ראש ישיבתו של החתן, הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, אמור היה להגיע בהסעה עם הבחורים ולסדר את הקידושין. ההסעה התאחרה והשעה התאחרה. בשמונה וחצי הגיעו. התפללו ערבית, ישבו לכתובת הכתובה. בסביבות השעה תשע ניגשו לחופה והנה... הגרב"צ אבא שאול מופיע! הוא זירז את החופה בתל אביב, ומיהר לחתונת בנו של השכן מהרחוב הסמוך, בדירה הקודמת! החתן מיהר אליו: "כל עכבה לטובה, עכשיו אני יודע מדוע התאחרה החופה!". ראש הישיבה סידר קידושין, ורבנו בירך את שבע הברכות!

(רבינו האור לציון')

שח שכן, וליתר דיוק בנו של שכן: הגרב"צ אבא שאול גר ברחוב אלקנה, והם גרו ברחוב חנה. מאיפה הכירו? מהרחוב. כי תמיד, כשעבר שם כילד קט הקדים לו רבינו שלום. כשראה אותו בכובע וחליפה בירכו בחום להיכנסו לעול מצוות. כעבור שנה התעניין לאיזו ישיבה נרשם. כעבור שלוש שנים התעניין בישיבה הגדולה. היעלה על הדעת שלא להזמין ידיד כזה לחתונה? עיין רבינו בהזמנה, חקר אודות הכלה ומשפחתה, בירך בחום, והתנצל: "בדיוק באותו יום עלי להיות בתל אביב, לסדר קידושין אצל תלמיד", ב'אולמי תל אביב', למי שזוכר. "אשתדל, בלי נדר. מכל מקום, שיהיה הקשר של קיימא והבניין עדי עד, ותקימו בית

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כיצד גונזים ספר תורה בלוי?

לטומנו בכלי פלסטיק עמיד, שיונח בארגז עץ. ואם ניתן לתקן את הספר שבלה - יש שהורה שאם מחיר התיקון אינו גבוה ממחירו של ספר תורה חדש, יש לתקנו ולא לגונזו.
[שו"ע קנד, ה, משנ"ב כג, וביה"ל ד"ה וגונזין; בו"מ דרשו, 28 ו-35]

ספר תורה שבלה, עדיף להותירו בבית הכנסת במקום מכובד מאשר לגונזו. ואם רוצים לגונזו, חובה לגונזו בתוך כלי חרס, המגן מלחלוחית האדמה, כדי שהספר יתקיים בתוכו לעולם. ובגמרא נאמר שטומנים את כלי החרס בקברו של תלמיד חכם; ורבים נהגו לטומנו בקבר נפרד. ואם לא ניתן לטומנו בכלי חרס, יש שהורה

האם יש הבדל באופן הגניזה בין תפילין של יד לשל ראש?

שהיא חלק משם ש-ד-י שבתפילין - אם היא טעונה גניזה בכלי חרס. וכל שאר כתבי קודש שאינם כתובים על גבי קלף כספר תורה, טעונים גניזה באדמה, אך לא בכלי חרס; ובעבר נהגו לגונזם בשקים מבד, אך כיום נוהגים לגונזם בשקי ניילון.
[משנ"ב קנד, כב ויכד; בו"מ דרשו, 27]

ספרי נביאים וכתובים הכתובים על גבי קלף כספר תורה, ואף מגילת אסתר שלא נזכר בה שם ה', ופרשיות של תפילין ומזוזה - טעונים גניזה בכלי חרס, כדין ספר תורה האמור לעיל. ונחלקו הפוסקים בנוגע לבית התפילין של ראש שחוקקה בו האות ש' -

כשרוצים להשליך עיתון לאשפה - האם צריך לבדוק אם יש בו דברי תורה?

לגנוז, כל עיתון שקיים חשש שיש בו דברי תורה, תבוא עליו ברכה. ויש אומרים שבמקום שרוב העובדים בפינוי האפשה הם גויים, ניתן לעטוף את העיתון בשקית קשורה היטב וכדומה, ולהניחו בצד מכולת האשפה.

[בו"מ דרשו קנד, 30]

עיתון שיתכן כי כתובים בו דברי תורה - יש אומרים שאסור להשליכו לאשפה מבלי לבדוק תחילה אם יש בו דברי תורה, וכשנמצאים בו דברי תורה צריך לגונזם. ויש אומרים שאין חובה לבדוקם אלא כשידוע שבדרך כלל יש בהם דברי תורה, כגון שיש בו מדור קבוע שכתובים בו דברי תורה, אך המחמיר לבדוק, או

* חפצי קדושה, דהיינו: ספר תורה, ספרי קודש, תפילין ומזוזות; וכן חפצים המשמשים את הקדושה - המכונים 'תשמישי קדושה' - שבלו ואינם ראויים עוד לשימוש, חובה לגונזם.
* נהוג להשתמש להניח על גבי המפה שעל הבימה סידורי תפילה וספרי קודש, ולהישען עליה, וכדומה. ולכתחילה ראוי להתנות במפורש שיהא מותר להשתמש בה לצרכים נוספים.
* עטיפה של ספרי קודש המיועדת לשמירה על כריכת הספר, לא חלה עליה קדושה ואינה טעונה גניזה, אולם עטיפה המיועדת לנוי לספר, נחשבת לתשמיש קדושה וטעונה גניזה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם כהן צריך לברך ברכת כהנים באמצע 'שמונה עשרה'?

כשמסיים את ברכת 'מודים' יחד עם הש"ץ, ובתנאי הנ"ל. והמברך באמצע תפילת שמונה עשרה יניע את רגליו מעט לעבר הדוכן בשעה שהש"ץ אומר את ברכת 'רצה', ולאחר העלייה לדוכן ישוב למקומו, כיון שצריך להתפלל את כל התפילה באותו המקום.

[משנ"ב קכח, קו; בו"מ דרשו, 109]

כהן העומד באמצע תפילת שמונה עשרה - יש אומרים שאם לא קראוהו לברך ברכת כהנים, לא יברך אלא כשאינ כהנים אחרים בבית הכנסת, ובתנאי שהדבר לא יגרום לו לבלבול בהמשך תפילתו. ויש אומרים שאף אם קראוהו, לא יברך אלא

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il